

שימו לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

תנ"ך

לבתי ספר עצמאיים

הוראות

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון – עיון בתורה (ספר שמות עם מפרשים)	–	(21 × 2)	–	42 נקודות
פרק שני – עיון בנביאים אחרונים	–	(14 × 3)	–	42 נקודות
פרק שלישי – עיון בכתובים	–	(16 × 1)	–	16 נקודות
סך הכול	–			<u>100 נקודות</u>
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.
- ד. הוראות מיוחדות: בפרק השני ובפרק השלישי יש לענות על פי רש"י או מצודת דוד.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – עיון בתורה (ספר שמות עם מפרשים) (42 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 1-4 (לכל שאלה – 21 נקודות).

1. שמות, י"ב, י"ב-י"ז

- א. "והכיתי כל בכור בארץ מצרים" (פסוק י"ב).
 רש"י מציין שני סוגי בכורים שמתו בכורות. אילו הם? (5 נקודות)
- ב. "וראיתי את הדם ופסחתי עלכם" (פסוק י"ג).
 על פי רש"י, מהו הקושי במילים אלו, ומה הוא עונה על קושי זה? (6 נקודות)
- ג. "ושמרתם את המצות" (פסוק י"ז).
 הסבירו את המשמעות של "שמרתם" ושל "מצות" על פי שני הפירושים של רש"י. (10 נקודות)

2. שמות, ט"ו, א'-י'

- א. "זה א-לי ואֲנֹהוּ" (פסוק ב').
 (1) על פי רש"י, מה מלמדות המילים "זה א-לי"?
 (2) הסבירו את המשמעות של "אֲנֹהוּ", על פי אחד מן הפירושים של רש"י.
 (6 נקודות)
- ב. "ה' איש מלחמה ה' שמו" (פסוק ג').
 מהו ההבדל בין מלחמת ה' ובין מלחמת בשר ודם? הסבירו על פי שני הפירושים של רש"י. (7 נקודות)
- ג. עיינו בפסוקים ה'-י'.
 באילו שלוש דרכים טבעו המצרים בים סוף, ומי נענש בכל אחת מן הדרכים, על פי רש"י? (8 נקודות)

3. שמות, ט"ז, כ"ב-ל"ג

- א. "ויהי ביום הששי... ויאמר אֱלֹהִים הוא אשר דָּבַר ה'" (פסוקים כ"ב-כ"ג).
 על פי רשב"ם, הסבירו מדוע המתין משה עד היום השישי כדי לומר לנשיאי העדה את דבר ה'. (5 נקודות)
- ב. עיינו בפסוק כ"ט.
 מה הן שתי ההלכות שתיקנו חכמים על סמך פסוק זה? על אילו מילים בפסוק סמכו כל הלכה? (9 נקודות)
- ג. "מלא העמר ממנו למשמרת לְדַרְתֵּיכֶם" (פסוק ל"ב).
 על פי רש"י, מהי התקופה שבה נעשה שימוש בצנצנת הָמָן הגנוזה? מהו השימוש שנעשה בה? (7 נקודות)

4. שמות, כ', ב'-ג'

- א. "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים" (פסוק ב').
 מדוע הוזכרה יציאת מצרים בדיבר הראשון? הסבירו על פי שני מן הפירושים של רש"י. (7 נקודות)
- ב. רמב"ן (לפסוק ב'): "[...] נאמרו כל הדברות כולן בלשון יחיד, 'ה' אלקיך אשר הוצאתיך', ולא כאשר התחיל להם 'אתם ראיתם וגו'', 'אם שמע תשמעו' (לעיל י"ט, ד'-ה'), להזהיר כי כל יחיד מהם ייענש על המצוות, כי עם כל אחד ידבר ולכל אחד יצווה, שלא יחשבו כי אחר הרוב ילך, והיחיד יינצל עימהם".
 הסבירו את הקושיה של רמב"ן ואת התירוץ שלו. (7 נקודות)
- ג. "לא יהיה לך אלהים אחרים" (פסוק ג').
 מהי משמעות המילה "אחרים"? הסבירו על פי שני הפירושים של רש"י. (7 נקודות)

פרק שני – עיון בנביאים אחרונים (42 נקודות)

ענו על שלוש מן השאלות 5–9 (לכל שאלה – 14 נקודות).

5. ישעיה, מ', ו'–כ"ח

א. עיינו בפסוק ו'.

(1) על מי נאמר "כל הבשר חציר", ומדוע הוא מכונה "חציר"?

(2) מדוע "כל חסדו כציץ השדה"?

(5 נקודות)

ב. "הלוא תשמעו הלוא הגד מראש לכם הלוא הבינותם מוסדות הארץ" (פסוק כ"א).

הסבירו את שלוש הדרכים שהאדם לומד באמצעותן על גדלות ה'.

ג. עיינו בפסוקים כ"ז–כ"ח, והסבירו את טענת ישראל ואת תשובת ה'.

(4 נקודות)

6. ירמיה, ב', א'–ט'

א. "ראשית תבואתה כל אכליו יאשמו" (פסוק ג').

הסבירו את הביטוי "ראשית תבואתה", ואת הכוונה במילים "כל אכליו יאשמו".

(5 נקודות)

ב. עיינו בפסוק ח'.

בחרו בשלוש קבוצות מבין ארבע הקבוצות שמוזכרות בפסוק, הסבירו מי הן הקבוצות, וכתבו מהי האשמה של

כל אחת מהן. (6 נקודות)

ג. "לכן עַד אריב אתכם" (פסוק ט').

הסבירו את משמעות המילה "עד" בפסוק זה.

(3 נקודות)

7. ירמיה, ל"א, י"ד–כ"ט

א. "מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעלתך" (פסוק ט"ו).

הסבירו את הקשר בין הפעולה שעשתה רחל ובין השכר המוזכר בפסוק.

(4 נקודות)

ב. עיינו בפסוק י"ז.

(1) מי מכונה "אפרים"?

(2) הסבירו את כל דברי "אפרים". בתשובה התייחסו לדימוי "כעגל לא לָמָד".

(5 נקודות)

ג. עיינו בפסוקים כ"ח–כ"ט.

הסבירו את הדימוי שבפסוק כ"ח ואת משמעותו, והסבירו את הקשר בינו ובין המילים "כי אם איש בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת"

(פסוק כ"ט). (5 נקודות)

8. יחזקאל, ג', י"ד-כ"ז

- א. "ואלך מר בחמת רוחי" (פסוק י"ד).
הסבירו מדוע הלך הנביא כך. (3 נקודות)
- ב. "בן אדם צפה נתתיך" (פסוק י"ז).
(1) הסבירו את דימוי הנביא לצופה.
(2) הביאו מן הפסוקים י"ח-כ"א דוגמה אחת לתפקיד של הנביא ולאחריותו.
(6 נקודות)
- ג. (1) הסבירו מדוע שתי ההוראות שלהלן אינן סותרות זו את זו.
"ולא תהיה להם לאיש מוכיח" (פסוק כ"ו).
"אפתח את פיך ואמרת אליהם כה אמר ה'..." (פסוק כ"ז).
(2) "השמע ישמע והחדל יחדל כי בית מרי המה" (פסוק כ"ז).
הסבירו את הקשר בין שני חלקי הפסוק.
(5 נקודות)

9. יחזקאל, ל"ו, ב'-י"ד

- א. עיינו בפסוק ב', והסבירו את דברי האויב. (3 נקודות)
- ב. "והרביתי עליכם אדם כל בית ישראל פלה" (פסוק י').
"והושבתי אתכם כקדמותיכם והיטבתי מראשיתיכם" (פסוק י"א).
הסבירו את תיאור הגאולה שבפסוק י' ואת תיאור הגאולה שבפסוק י"א. (5 נקודות)
- ג. (1) עיינו בפסוק י"ג, והסבירו את הדברים שאמרו הגויים.
(2) עיינו בפסוק י"ד, והסבירו את תשובת ה' לגויים.
(6 נקודות)

פרק שלישי – עיון בכתובים (16 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 10–12.

10. תהלים, כ"ז

- א. "לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו" (פסוק ד').
הסבירו את שני החלקים בפסוק. (6 נקודות)
- ב. עיינו בפסוק י"א, והסבירו את הקשר בין בקשת העזרה מה' בתחילת הפסוק ובין סיום הפסוק "למען שוררי".
(4 נקודות)
- ג. עיינו בפסוק י"ג, והסבירו את הקשר בינו ובין פסוק י"ב. (6 נקודות)

11. תהלים, ק"ל

- א. "כי עמך הסליחה למען תִּרְא" (פסוק ד').
הסבירו את הקשר בין שני חלקי הפסוק. (6 נקודות)
- ב. "יחל ישראל... והִרְבָּה עִמוּ פְדוּת" (פסוק ז').
(1) מה פירוש המילה "יחל"?
(2) הסבירו את המילים "והִרְבָּה עִמוּ פְדוּת".
(6 נקודות)
- ג. עיינו בפסוק ח'.
מה הקשר בין פסוק זה ובין תפילת המתפלל לעזרה וגאולה? (4 נקודות)

12. תהלים, קל"ו

- א. הסבירו את משמעות הביטוי "כי לעולם חסדו" החוזר בפסוקי המזמור. (5 נקודות)
- ב. עיינו בפסוק י', והסבירו את המילים "לִמְנַחֵם מִצַּרִּים בְּכֹרִיהֶם". (5 נקודות)
- ג. הסבירו את ההודאה לה' בשני הפסוקים להלן:
"לרקע הארץ על המים" (פסוק ו')
"ביד חזקה ובזרוע נטויה" (פסוק י"ב)
(6 נקודות)

בהצלחה!